

Naším cílem je v co nejkratším čase doručit zásilky zdravotnického materiálu po celé ČR.

Miloslav Chlan

Jeden ze zakladatelů projektu Piloti lidem, který chce pomoci státu. Skupina zatím 70 dobrovolných pilotů, kteří většinou létají ve volném čase, už nabídla pomoc úřadům.

■ HOSPODÁŘSTVÍ

Země EU podpořily uvolnění rozpočtových pravidel unie

Evropské vlády své ekonomiky ohrožené dopadem koronaviru budou moci podpořit mimořádnými finančními stimuly nad rámec běžných pravidel. Shodli se na tom včera ministři financí zemí Evropské unie, kteří podpořili návrh Evropské komise na uvolnění fiskálních regulí. Komise za normálních okolností dbá na dodržování Paktu stability a růstu, který má hlídat rozpočtovou disciplínu členských zemí a bránit bobtnání veřejných dluhů.

■ ROPA

Ceny ropy kvůli očekávání nízké poptávky klesají

Pandemie koronaviru téměř zastavila cestování a průmyslovou aktivitu ve světě, což způsobuje propad poptávky po ropě. Její ceny na počátku nového týdne pokračují v propadu. Včera k poklesu ceny přispělo i prudké snížení cen benzínu v USA na rekordní minimum. Americké ropě se však později podařilo většinu ztrát smazat. Kolem 18:05 cena severomořské ropy Brent klesla o tři procenta na 26,16 dolaru za barel.

■ BURZY

Propadu burzy včera bránily akcie Erste

Pražská burza včera stagnovala. Index PX sice klesl, ale pouze o 0,07 procenta na 738,28 bodu. Výraznějšímu oslabení bránily třeba akcie bankovní skupiny Erste, které podražily o více než osm procent. Pražská burza v závěru minulého týdne posilovala, a smazala tak část předchozích značných ztrát způsobených obavami z šíření nového typu koronaviru.

■ E-SHOPY

Alza začala prodávat trvanlivé potraviny

Internetový prodejce Alza zařadil do své nabídky vybrané trvanlivé potraviny. Zákazníci si v e-shopu mohou objednat konzervy, cereálie, těstoviny či luštěniny. Zásilku si mohou nechat zaslat domů nebo vyzvednout v některém z výdejních boxů. E-shop Mall.cz vybrané potraviny do své nabídky přidal už začátkem března.

ČNB tlačí na banky, aby firmám vyšly vstříc s odklady splátek

Petr Lukáč

petr.lukac@economia.cz

Karanténa, zastavování výroby a pokles spotřeby tvrdě dopadají na většinu českých firem. Blíží se přitom konec měsíce, kdy je čekají splátky úvěrů či leasingů. Banky se jim proto na doporučení České národní banky snaží vyjít vstříc. Podobně jako fyzické osoby si nyní i firmy mohou požádat o odklad splátek.

„Umožňujeme odklad od pátku. Do nedělního večera jsme dostali 5700 žádostí, z toho bylo 350 od firemních klientů,“ říká mluvčí České spořitelny Filip Hrubý. „K dnešnímu dni jde o desítky případů, nicméně očekáváme, že jejich počet ještě poroste. Kapacitně jsme na řešení těchto požadavků připraveni, ale jedná se o bezprecedentní situaci, kdy každý den přináší změnu, a musíme reagovat na situaci novou,“ přidává se i mluvčí Raiffeisenbank Petra Kopecká.

Ještě tento víkend ale u většiny bank nebylo vůbec jasné, jak to s pomocí firmám bude. V neděli se proto předseda Asociace exportérů Jiří F. Grund a jeho syn, předseda Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu Jiří Grund mladší, obraceli dopisem na vedení České národní banky, aby zasáhlo.

V dopise, který mají HN k dispozici, stojí, že banky s odvoláním na regulaci ČNB firmám tvrdily, že „jakýkoliv posun splátkového kalendáře je vnímán jako restrukturalizace a banky musí tvořit opravdné položky“. To by následně vedlo k horšímu ratingu firem a dalším problémům, které by je mohly položit i poté, co epidemie koronaviru odezní.

Podle ČNB ale banky nic takového dělat nemusely, protože je už dříve informovala, že odklady

splátek nemusí nutně vést k přeřazení pohledávky do kategorií klasifikované nebo nevykonné. „Taktó jsme to jasně komunikovali vůči bankovnímu sektoru a já pevně věřím, že banky v tento moment pravdy dokážou, že všechna jejich proklientská prohlášení nebyla jen prázdným marketingem,“ uvedl včera v reakci na dopis otce a syna Grundových viceguvernér národní banky Tomáš Nidetzky.

Po vyjasnění situace se banky pokusí firmám vyjít vstříc. „Rozhodnutí ČNB respektujeme a budeme maximálně spolupracovat k uspokojivému vyřešení stávající situace v souvislosti s epidemií koronaviru,“ reagoval včera mluvčí ČSOB Patrik Madle. Podobně hovoří i mluvčí Komerční banky Michal Teubner. „Současně upravujeme naše interní procesy tak, abychom mohli žádosti klientů vyřizovat co nejrychleji,“ říká. Banka zároveň pro firemní klienty spouští webové stránky s informacemi, u jakých úvěrů lze odklad splátek použít.

Pevně věřím, že banky v tento moment pravdy dokážou, že všechna jejich proklientská prohlášení nebyla jen prázdným marketingem.

Tomáš Nidetzky

viceguvernér ČNB

Obavy nejsou namístě

Podle ČNB odklady splátek nemusí nutně vést k přeřazení pohledávky do kategorií klasifikované nebo nevykonné.

Foto: HN – Václav Vašků

Posouvání splátek firemních úvěrů bude ale přece jen složitější než u půjček a hypoték soukromých osob. „V případě jiných než drobných klientů by banky měly postupovat při posuzování individuálně a zejména u větších klientů či úvěrů podrobněji vyhodnocovat dopad aktuální situace na jejich celkovou finanční situaci a schop-

nost splácení úvěru v budoucnosti,“ oznámila včera ČNB.

Banky se ale svým klientům pokouší pomáhat i jinak než jen odkládáním splátek. „Současně jsme připraveni aktivně participovat na nových podpůrných programech pro podnikatele vyhlášených přes ČMZRB,“ říká Kopecká z Raiffeisenbank.

Banka podle ní řeší také další problémy firem. Některé například nezvládají plnit podmínky provozního financování. „Současně, vlivem rozkolísanosti kurzového trhu, potřebujeme společně zajistit omezení rizik vyplývajících z kurzového zajištění, a tedy operativně upravovat smluvní limity,“ doplňuje Kopecká.

E-neschopenky pomohou omezit šíření koronaviru

Adam Kotrbatý

adam.kotrbaty@economia.cz

Lednové zavedení systému elektronických neschopenek umožňuje státu lépe zacílit testování nebo zásobování jednotlivých oblastí postižených pandemií koronaviru. Úřady nyní mohou využít data, která dříve neměly nebo je získávaly se zpožděním. V reálném čase mají přehled o konkrétních osobách nakažených novým koronavirem a lidech v karanténě. Právě znalost jednotlivých případů, jejich rozmístění na mapě a vývoje trendů je pro prevenci šíření viru klíčová.

„Nikdy nezachytíte sto procent nakažených, ale když zachytíte 93 procent, bude to dobrý výsledek. Jde o to, abychom viru přetali co nejvíce cest šíření. Když jich

bude mít málo, nebude schopný fungovat pandemicky,“ říká v rozhovoru pro HN Tomáš Rutrle, šéf vývojářské firmy Komix, která systémem elektronických neschopenek pro stát vytvářela.

Data se podle něj dají využít hlavně k efektivnějšímu testování. „Nikdy nebudeme mít dostatek testů, aby se všichni mohli prověřovat každý druhý den. Ale data pomohou daleko lépe se zaměřit na místa s velkým počtem podezřelých případů,“ tvrdí.

Zásadní přitom bylo březnové rozšíření celého systému. Elektronická neschopenka se původně měla vztahovat jen na klasickou pracovní neschopnost. Karantény byly kvůli jejich malému počtu nařizovány papírově. V důsledku koronaviru se ale Česká správa sociálního zabezpečení rozhodla digitalizovat i je. Základní data denně

Data pomohou daleko lépe se zaměřit na místa s velkým počtem podezřelých případů.

Tomáš Rutrle

ředitel společnosti Komix

aktualizuje na svých internetových stránkách. Aktuálně je v karanténě kolem 20 tisíc lidí, nejvíce v Praze a Moravskoslezském kraji.

Úřady však mají k dispozici podrobnější nevěřejné informace, jež mohou využít jako podklad pro další kroky. „Díky tomuto systému známe konkrétní lidi, jimž byla karanténa nařízena. Tato data jsou základem pro to, aby bylo možné lidem v karanténě zrekonstruovat historii, s kým mohli přijít do styku a koho mohli potenciálně nakazit,“ nastiňuje potenciál technologie Rutrle.

S následným trasováním už státu pomůže jiný systém, který připravila skupina Covid19cz, na niž se podílí například Seznam, Alza nebo iniciativa Česko.Digital. Ten analyzuje data, která ministerstvo zdravotnictví nebo hygienické stanice získávají na vyžádání od mobilních operátorů a bank. Úřady zajímají

informace o pohybu telefonních čísel nakažených lidí a o době a místě použití jejich platebních karet. Údaje však smí sbírat jen s předchozím souhlasem daných osob.

Díky získaným datům mohou úřady včas najít potenciální přenašeče koronaviru. „Dvě nejčastější digitální stopy, které po sobě necháváme, jsou lokalizační údaje z mobilních telefonů a platebních karet. Je rozumné je sledovat,“ potvrzuje správnost úvah Rutrle. Tvrdí, že cílem by mělo být v konečném důsledku lépe zacílit současná plošná bezpečnostní opatření, například omezení volného pohybu na veřejnosti, aby se týkala jen skutečně rizikových případů.

Zneužití systému se neobává. Ochranou je podle něj už zmíněný nutný souhlas sledovaných osob a také to, že do databází má přístup jen omezený okruh lidí.

Informace z elektronických neschopenek a karantén ale mohou pomoci nejen při testování a trasování. Využít je lze i k efektivnějšímu zásobování lékáren nebo distribuci ochranných prostředků. Efekt digitalizace navíc přetrvává i po skončení současné pandemie. Data se dají využít také k prevenci opakovaného návratu nemoci nebo šíření nové epidemie. Stát v reálném čase uvidí případný nárůst nových případů. Díky tomu bude moci efektivněji zasáhnout už v počátcích nákazy a mít větší šanci, že se nerozšíří na celou zemi.

Právě v práci úřadů s dostupnými daty vidí Rutrle historicky velké rezervy. „Politická rozhodnutí jsou často založená na tom, která strana nebo lobby nejsilněji křičí, ale ne na znalosti toho, co se ve společnosti skutečně děje,“ dodává.